

Kinnitatud direktori

käskkirjaga nr 278

08.10.2024

TARTU RAATUSE KOOLI REFERAADI KOOSTAMISE JA VORMISTAMISE JUHEND

1. REFERAADI MÕISTE.....	1
2. REFERAADI KOOSTAMISE EESMÄRK.....	1
3. REFERAADI KOOSTAMINE.....	2
3.1 Referaadi soovituslik maht.....	2
3.2 Referaadi teema valimine.....	2
3.3 Kasutatav materjal.....	2
3.4 Referaadi ülesehitus.....	2
3.4.1 Tiitelleht.....	2
3.4.2 Sisukord.....	3
3.4.3 Sissejuhatus.....	3
3.4.4 Referaadi põhiosa.....	3
3.4.5 Kokkuvõte.....	3
3.4.6 Kasutatud allikad.....	3
4. REFERAADI VORMISTAMISE NÕUDED.....	3

1. REFERAADI MÕISTE

Referaat on kokkuvõtte mingist teemast. Selle koostamisel kasutatakse teiste autorite poolt koostatud materjale, näiteks raamatuid, artikleid ajalehtedest ja ajakirjadest, internetilehekülgi vm. Referaadis ei kopeerita teksti internetist või mõnest muust allikast, vaid tuleb oma sõnadega välja tuua kõige olulisem ehk refereerida loetut.

2. REFERAADI KOOSTAMISE EESMÄRK

Referaadi koostamise eesmärk on saada teemakohase kirjanduse või materjalide otsimise ja töötamise kogemusi, õppida korrektset kirjalikku väljendusoskust (teaduskeelt ja erialast terminoloogiat), omandada töö korrektse vormistamise nõuded. Referaat ei piirdu üksnes materjali refereerimisega, vaid referaadis tuleb esitada ka töö autori omapoolne arvamus ja järeldused. Seega esitab referaadi autor teksti oma sõnadega, tsiteeritakse ainult olulisemate mõistete definitsioone. Referaadis tuleb alati viidata teksti aluseks olema allika autorile, pealkirjale ja ilmumisandmetele. Keelemudelite kasutamine on referaadi kirjutamisel keelatud.

Referaatide koostamise kooskõlastavad aineõpetajad õppeaineti õppeaasta algul.

3. REFERAADI KOOSTAMINE

3.1 Referaadi soovituslik maht

1. – 3. klass 1 – 4 lehekülge koos illustratsioonidega (v.a tiitelleht ja kasutatud allikad);
2. 4. – 6. klass 4 – 6 lehekülge koos illustratsioonidega (v.a tiitelleht ja kasutatud allikad);
3. 7. klass 6 – 8 lehekülge koos illustratsioonidega (v.a tiitelleht ja kasutatud allikad).

3.2 Referaadi teema valimine

Teema annab õpilasele üldjuhul õpetaja. Kui on lubatud teema ise valida, siis on soovitav see valida vastavalt oma teadmistest või huvidest lähtuvalt.

3.3 Kasutatav materjal

Referaadis peab kasutama vähemalt kolme erinevat allikat (alates II kooliastmest), mille autoreid on võimalik nimetada.

3.4 Referaadi ülesehitus

Referaadil on mitu kohustuslikku ja mõni soovituslik osa.

- Tiitelleht
- Sisukord
- Sissejuhatus
- Töö põhiosa (vajadusel peatükid ja nende alajaotused)
- Kokkuvõte
- Kasutatud allikad
- Lisad (vajadusel)

3.4.1 Tiitelleht

Tiitellehele märgitakse kooli nimi, autori nimi, töö pealkiri, koostamise aasta. Kui õpetaja sind juhendab ja aitab, siis ka tema nimi. Referaadil ei pea olema juhendajat.

Vaata: Lisa 1. [Tiitellehe näidis](#).

3.4.2 Sisukord

Sisukord peab olema sel juhul, kui referaadil on mitu peatükki. Sealt saab vaadata, millisel leheküljel üks või teine neist paikneb. Kui referaadil peatükke ei ole, siis ei ole vaja ka sisukorda teha.

3.4.3 Sissejuhatus

Sissejuhatus on lühema referaadi korral lõik töö alguses ja pikema puhul (alates II kooliastmest) eraldi lehel.

Sissejuhatuses saab lugeja teada, millest referaat on kirjutatud ning põhjendatakse teema valikut.

3.4.4 Referaadi põhiosa

Referaadi põhiosa võib jaotada teemakohasteks peatükkideks. Töö põhiosas kirjutatakse, mida on õpilane raamatuid, ajakirju, internetti või teisi allikaid uurides teema kohta teada saanud.

3.4.5 Kokkuvõte

Kokkuvõttes (on enamasti sama pikk kui sissejuhatus) kirjutatakse sellest, mida ta tööd tehes uut teada saadi ja milline on õpilase arvamus oma valitud teema kohta.

3.4.6 Kasutatud allikad

Kasutatud allikate loetelu asub referaadi viimasel lehel ning selles on tähestikulises järjekorras autorite nimed koos allikate pealkirjadega (vaata: [Lisa 2.](#)).

4. REFERAADI VORMISTAMISE NÕUDED

Arvutis koostatud referaadi vormistamisel:

1. kasutatakse reavahet 1,5;
2. kasutatakse rööpjoondust;
3. taandrida ei kasutata, tekstilõikude vahele jäetakse tühi rida;
4. tähemärgi suurus on 12 punkti, kirjastiil Times New Roman;
5. pealkirjad kirjutatakse läbiva suure tähega (trükitähtedega) ja paksus kirjas;

Käsitajaliselt vormistatud referaadi korral:

1. kasutatakse valget A4 formaadis paberit;
2. kirjutatakse paberi ühele poolele;
3. kirjutamisel kasutatakse joonepaberit;
4. vasakult äärest jäetakse vabaks 3 cm ja paremalt 2,5 cm;
5. kirjutatakse selgesti loetava käekirjaga.

LISA 1. Tiitelleht

Tartu Raatuse Kool

TÖÖ PEALKIRI

Referaat

Koostaja: nimi

Klass:

Juhendaja: nimi

Tartu 2024

LISA 2. Viitamise ja vormistamise näited

Allika tüüp	Viitamine teksti sees	Kasutatud allika vormistamine
Artikkel ajakirjast	(Uibu, Kaseorg, & Kink, 2016)	Uibu, K., Kaseorg, M., & Kink, T. (2016). Klassiõpetajate arusaamad õppiva organisatsiooni juhtimise distsipliinidest. <i>Eesti Haridusteaduste Ajakiri</i> , 4(1), 58–91.
Artikkel ajalehest	(Noorma, 2016) (Sikk, 2020)	Noorma, M. (2016, 14. apr). Nulltolerants plagiadile. <i>Postimees</i> , lk 17. Sikk, R. (2020). Õpetaja Lauri Kõlamets: praegu koolis käiv põlvkond juhib sajandi keskel Eesti riiki. Meil on suur vastutus nende kujundamisel. <i>Maaleht</i> . https://maaleht.delfi.ee/artikkel/94450887/
Artikkel veebilehel	(American Psychological Association, 2020)	American Psychological Association (2020). <i>Introducing the Basics of Seventh Edition APA Style tutorial</i> . https://apastyle.apa.org/blog/basics-7e-tutorial
Artikkel veebilehel (autor on organisatsioon)	(Tartu Raatuse Kool, s.a)	Tartu Raatuse Kool (s.a.). <i>Tartu Raatuse Kooli ajalugu ja tänapäev</i> . https://raatuse.tartu.ee/et/koolist/kooli-ajalugu
Artikkel veebilehel (autorit ei ole)	(Koolivägivald, s.a)	<i>Koolivägivald</i> (s.a.). Külastatud aadressil http://www.koolielu.ee
Wikipedia artikkel	(Boomwhacker, 2023)	<i>Boomwhacker</i> . (2023, 18. veebruar). Wikipedia. https://en.wikipedia.org/wiki/Boomwhacker

		Wikipedia artiklid on ühislooming ning eraldi autorit välja tuua ei saa. Viidatakse viimasele versioonile, mille leiad “Näita ajalugu” alt.
Raamat, teosel on autor, kordustrukk raamatust	(Toomela, 2016) (Fromkin & Rodman, 1983)	Toomela, A. (2016). <i>Kultuur, kõne ja Minu Ise</i> . Eesti Keele Sihtasutus. Fromkin, V., & Rodman, R. (1983). <i>An Introduction to Language</i> (3rd ed.). London: Holt-Saunders.
Raamat, teosel on koostaja või toimetaja	(Tamm, Kivi, & Lill, 2003)	Tamm, A., Kivi, B., & Lill, M. (Toim). (2003). <i>Koolielu Eestis</i> . Tartu: TÜ Kirjastus.
Raamat, autor või koostaja puudub	(Looduse entsüklopeedia, 2013)	<i>Looduse entsüklopeedia</i> (2013). Tallinn: Varrak.
Ühe autori samal aastal avaldatud raamatud või artiklid	(Sadler, 2012a) (Sadler, 2012b)	Sadler, I. (2012a). The challenges for new academics in adopting student-centred approaches to teaching. <i>Studies in Higher Education</i> , 37(6), 731–745. Sadler, I. (2012b). The influence of interactions with students for the development of new academics as teachers in higher education. <i>Higher Education</i> , 64, 147–160.
Peatükk raamatust		Oak, A., & Rose, E. (2003). Educational trends in England. In E. Power, R. Tolden, & I. Cat (Eds.), <i>England Today</i> (pp. 22–54). Cambridge: Cambridge University Press.

		Jõgi, A-L., & Aus, K. (2015). Õpipädevus. E. Kikas, & A. Toomela (Toim), <i>Õppimine ja õpetamine kolmandas kooliastmes. Üldpädevused ja nende arendamine</i> (lk 112–146). Eesti Ülikoolide Kirjastuse OÜ.
Foto, pilt, joonis, maal	(Allese, 2023)	Allese, A. (2023). Hiidmunad Kevade tänaval. [Foto]. Looduskalender. https://www.looduskalender.ee/n/
Foto veebilehelt (autor olemas, pealkiri ja ilmumisaasta puudub)	(Lopp, s.a)	Lopp, E. (s.a). [Karu]. [Foto]. Eleri Lopp. https://www.estoniannaturephotos.com/galleries/vaalik-pilte/
Foto veebilehelt (autorit, pealkirja ja ilmumisaasta pole)	([Rebane], s.a) Foto kirjeldus nurksulgudes /koma / tühik / s.a	[Rebane]. (s.a). [Foto]. Eesti selgroogsed. http://bio.edu.ee/loomad/Imetajad/VULVULs.jpg
Facebooki postitus	(Tartu Raatuse Kool, 2021)	Tartu Raatuse Kool. (2021, 25. oktoober). Reedel toimunud Tartu luuleprömmil esitas oma luulet ka meie õpilane Mia Raud ning pälvis 16-20-aastaste vanusegrupis eripreemia. Palju õnne Mia! [Pilt] [Facebooki postitus]. Facebook. https://www.facebook.com/profile.php?id=100057033176530

		<p>Perekonnanimi, initsiaal(id). või Grupi nimi. (aasta, kuupäev). 20 esimest sõna postitusest [Postituse tüüp]. Lehekülje nimi. URL</p>
Twitteri säuts ja Instagrami postitus	(National Geographic, 2020)	<p>National Geographic [@NatGeo]. (2020, 12. jaanuar). Scientists knew African grays are clever, but now they've been documented assisting other members of their species—even strangers [Tweet]. Twitter. https://twitter.com/NatGeo/status/1216346352063537154</p> <p>Autori perekonnanimi, initsiaal(id). või Grupi nimi [@kasutajanimi]. (Aasta, kuupäev). 20 esimest sõna postitusest [Tweet]. Lehekülje nimi. URL</p>
Youtube'i video või muu voogedastus platvorm	(Kõlamets, 2020)	<p>Kõlamets, L. (2020, 7. mai). Põhikooli füüsika - 8. klass - Lihtmehhanismid, võimsus, kasutegur [Video]. Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=VZsDaxMSTmU</p> <p>Perekonnanimi, initsiaal(id) või Kasutajanimi. [Kasutajanimi]. (Aasta, kuupäev). Video pealkiri [Video]. Youtube. URL.</p> <p>Autoriks loetakse video üleslaadijat. Kui autori nimi ja kasutajanimi on samad, siis võib nurksulgudes [Kasutajanimi] ära jätta.</p>

Videofail	(Aru, s.a)	Aru. J. (s.a). Kuidas aju õpib? [Video]. https://vimeo.com/289749373
Intervjuu vm suuline allikas	(Karis, 2018) Isiklikku kontakti ja suhtlust ei lisata kasutatud allikate loetellu. Viidatakse vaid tekstis ja kasutatakse erandjuhtudel. Isik, keda tsiteeritakse/refer eeritakse, peab olema sellest teadlik. Õpetaja T. Tamm (isiklik suhtlus, 6. november 2021) leiab, et ...	Karis, A. (2018). Autori intervjuu. Tartu, 16. märts. Autori perekonnanimi, eesnime initsiaal(id). (Ilmumisaasta). Pealkiri. Koht, kuupäev.
Tekstiroboti kasutamine	(Open AI, 2023)	OpenAI. (2023). ChatGPT (20. detsembri versioon), suur keelemudel, https://chat.openai.com .
Elektrooniline kirjavahetus	Isiklikku kontakti ja suhtlust ei lisata kasutatud allikate loetellu. Viidatakse vaid tekstis ja kasutatakse erandjuhtudel. Isik, keda tsiteeritakse/refer eeritakse, peab olema sellest teadlik. Kirjavahetusest näitleja ja lavastaja Elmo Nüganeniga (isiklik suhtlus, 20. september 2020) selgus, et ...	

Konverentsi ettekanne	(Kikas, 2021)	Kikas, E. (2021). Mida teame rohkem õpilaste õpioskustest ja õpetajate oskustest neid toetada? <i>Tallinna Ülikooli Hariduskonverents 2021</i> . Tallinn, 17. september. Autori perekonnanimi, eesnime initsiaal(id). (Ilmumisaasta). Ettekande pealkiri. Konverentsi pealkiri. Konverentsi toimumiskoht, toimumisaeg (leheküljed). Ilmumiskoht: Kirjastus (kui see on olemas).
Õppematerjalid	(Viirpalu, 2021)	Viirpalu, P. (2021). <i>Kunstiteose analüüs</i> . Loengukonspekt. Kasutatud 1.05.2021. Autori perekonnanimi, eesnime initsiaal(id). (Ilmumisaasta). Pealkiri või teema. Õppematerjali tüüp. Kasutamise aeg, link (kui on)

APA 7. versioon ei nõua veebiallikate kirjetele nende kasutamise kuupäeva lisamist. Kasutamise kuupäev soovitatakse lisada juhtudel, kui lehe sisu võib aja jooksul muutuda näiteks kui te viitate avalikult redigeeritavale Vikipeedia artiklile).

Allikakirjed tuleb kasutatud allikate loetelus esitada taandeta, mitmele reale paigutuva kirje puhul tuleks alates teisest reast kasutada taanet. Kirjete vahel lõiguvahet ei kasutata.

Näide:

Sikk, R. (2020). Õpetaja Lauri Kõlamets: praegu koolis käiv põlvkond juhib sajandi keskel Eesti riiki. Meil on suur vastutus nende kujundamisel. *Maaleht*. <https://maaleht.delfi.ee/artikkel/94450887/>